

vedtoges med 103 stemmer (S, KF, V, CD, RV og KRF) mod 16 (SF og FP).

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

24) Tredje behandling af lovforslag nr. L 20:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige. (Fremrykning af uddannelsesydelse til de under 25-årige m.v.).

Af arbejdsministeren (Kirkegaard).

(Fremsat 27/12 90. Første behandling 15/1 91. Betænkning 27/5 91. Anden behandling 29/5 91).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 107 stemmer (S, KF, V, CD, RV og KRF) mod 16 (SF og FP).

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

25) Fortsættelse af anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 22:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af FN-konventionen af 20. november 1989 om barnets rettigheder.

Af udenrigsministeren (Ellemann-Jensen).

(Fremsat 31/1 91. Første behandling 2/4 91. Betænkning 23/5 91. Første del af anden (sidste) behandling 30/5 91. Tilføjelse til betænkning 30/5 91).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Ole Espersen (S):

Selv om det nu ender med, at regeringen og De Radikale, SF og Socialdemokratiet er enige om, hvordan sagen skal løses – og det er godt i sig selv – kan jeg ikke lade være med at give udtryk for en vis undren over, at sagen har skullet have det forløb, som den har haft.

Vi er blevet stærkt kritiseret, da sagen var til første behandling, fordi vi havde forsinket sagen. Selv Kristeligt Folkeparti kritiserede os. Og det er rigtigt nok, at vi gjorde det, at vi ikke uden videre sagde: Lad os bare ratificere konventionen om barnets rettigheder, fordi vi ønskede at tage konventionen alvorligt; vi ønskede at bruge den til at sikre barnets rettigheder. Så vi måtte altså, syntes vi selv, tage en helt uberegtiget form for kritik på os. Det afholdt os nu ikke fra at arbejde for det, der er konventionens formål, nemlig at sikre barnets rettigheder.

Det er da også lykkedes på to væsentlige punkter under debatterne her i Tinget og i Retsudvalget at få konventionen til at få betydning i stedet for blot at gøre ratifikationen til en tom formalitet, hvad der jo var regeringens hensigt. Det lykkedes at sikre, at børn, der fødes og ellers ville være statsløse her i landet, får statsborgerskab så hurtigt som overhovedet muligt.

Det er nu på det allersidste lykkedes også at få indført ændringer, når det drejer sig om børns ophold i fængsler her i landet, hvilket regeringen jo oprindeligt sagde lå helt uden for konventionens formål i den forstand, at de regler, vi har, er mere end gode nok. Det er nu lykkedes at få ministeriet til at sende et cirkulære til fængselsinspektørerne og arrestforvarerne om, at børn under 18 år aldrig må placeres i samme celle som voksne, og at det for så vidt angår fællesskab med andre indsatte er personalets opgave nøje at vurdere, om et sådant fællesskab er tilrådeligt, og med hvem et sådant fællesskab kan finde sted.

En yderligere udbygget ordning har man lavet i Københavns fængsler, hvor man skal føre en protokol, lave notater over og give begrundelse for, hvornår man mener at børn kan være sammen med voksne i fængsler. Og når det drejer sig om afsoning af domme, har regeringen

[Ole Espersen]

gjort det, at man forbereder oprettelsen af en særlig afdeling på Søbysøgård, hvor de børn, der skal være i fængsler, kan være det uden at være i et ustyret fællesskab, som det hedder, med voksne. Det er en klar forbedring, og vi er glade for, at det er lykkedes at få det gennemført.

Det ændrer ikke, at de tre partier har den målsætning, at børn principielt overhovedet ikke skal anbringes i hverken arresthuse eller i fængsler. Det er fortsat vor målsætning, men den går ud over konventionens krav; det er noget, vi kan tage stilling til her i landet, og det har justitsministeren lovet at ministeren vil. I begyndelsen af næste samling vil vi i Retsudvalget drøfte, hvordan vi kan sikre opfyldelsen af den målsætning, altså at der ikke længere skal være børn i danske fængsler. Og så synes jeg godt, at man kan sige, at man har nået et væsentligt resultat, så har konventionen allerede her haft betydning, og af den grund kan jeg på de tre partiers vegne, altså SF's, Det Radikale Venstres og Socialdemokratiets vegne, trække vort ændringsforslag til beslutningsforslaget tilbage.

Når det er sket, vil jeg samtidig pointere, at hermed er vi ikke tilfredse i den forstand, at vi glemmer alt om konventionen og blot nøjes med at fortælle, at nu har vi indgået den, og nu er alt fint. Tværtimod, nu starter efter vor mening en proces, der går ud på ikke blot sådan skrabet – det må man måske nok sige er tilfældet nu – at opfylde konventionen, men virkelig at arbejde i konventionens ånd, efter dens mening, og sikre børn nogle rettigheder.

På ét punkt har vi i Retsudvalget haft problemer med at få klarhed over retstilstanden, og det drejer sig om, hvorvidt denne konvention virkelig overhovedet ikke giver børnene nogen selvstændige rettigheder. Er det stadig væk sådan, at det er forældremyndighedens indehaver, der til enhver tid alene, indtil barnet er 18 år, afgør, hvilke rettigheder dette barn har? Konventionen har klare regler om ret til privatlivets fred, ytringsfrihed osv. Er det virkelig stadig væk sådan, at det er noget, forældremyndighedens indehaver afgør helt på egen hånd? Det indtryk kunne man få, bl.a. når man ser et oplæg til det tværministerielle børneudvalgs oplysningskampagne, hvori der bl.a. står, at formålet med dette tværministerielle børneudvalgs oplysningskampagne bl.a. skal være at give konkrete fortolkningsbidrag, der kan mod-

virke misforståelser, f.eks. omkring forholdet mellem konventionens bestemmelser og de rettigheder og pligter, forældre har i forhold til deres børn. Det er et oplæg, det er ikke endeligt vedtaget. Men fordi vi som sagt har haft problemer i Retsudvalget med at få klarhed over denne juridiske fortolkning, vil jeg gerne spørge socialministeren, justitsministeren eller udenrigsministeren: Hvad ligger der heri? Hvad er det for misforståelser, man er bange for? Hvad er det, man mener at dette tværministerielle børneudvalg skulle medvirke til at give oplysning om? Nu siger jeg udtrykkeligt »skulle medvirke«, for vi har jo besluttet i Retsudvalget, at det ikke skal være det tværministerielle udvalg, der står for oplysningskampagnen. Det skal være de tre organisationer, der er nævnt i den beretning, som vi afgav i maj måned, som altså er tre private organisationer: Dansk Ungdoms Fællesråd, UNICEF og Voksenoplysningsrådet, der skal stå for kampagnen, og jeg går ud fra, at socialministeren kan erklære sig indforstået med, at det bliver på den måde og med de beløb, der er nævnt i beretningen.

Men jeg tager altså anledning til at spørge socialministeren, hvad der i grunden ligger i, at det tværministerielle udvalg skulle have oplyst om de misforståelser, der er omkring konventionen. Hvad er det for misforståelser, der er, og hvad er det, man havde tænkt sig at udvalget skulle have oplyst om?

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Ændringsforslag nr. 2 er nu taget tilbage af hr. Ole Espersen. Ønsker nogen at optage dette ændringsforslag? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er ændringsforslaget bortfaldet.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Hr. Ole Espersen nævnte den kritik, som Kristeligt Folkeparti havde fremsat. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at vi naturligvis på intet tidspunkt har kritiseret nogen for at ville foretage et seriøst og grundigt arbejde med konventionen. Det er kun prisværdigt, også selv om vi ikke er nået til enighed om nødvendigheden af at tage det forbehold, som Socialistisk Folkeparti og Socialdemokratiet på et tidspunkt mente burde tages.

Det, vi har kritiseret – og det står jeg fast ved – er, at det har taget så lang tid, før regeringen

[Glønborg]

og de to partier har kunnet få talt sig til rette om denne sag. Det er nu over halvandet år siden, at konventionen blev vedtaget i De Forenede Nationer, og jeg synes ikke, det skulle være nødvendigt at bruge så lang tid til at få de ting igen; men jeg er meget, meget glad for, at det nu er lykkedes. Jeg har savnet at kunne bruge den konvention i vedtaget tilstand mange gange, når man har diskuteret børns spørgsmål ved forskellige anledninger herhjemme, så tak for, at det nu er lykkedes.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Tak for den betingede tilbagetrækning af kritikken, men jeg vil gerne spørge: Hvad er det, Kristeligt Folkeparti har tænkt sig at bruge konventionen til?

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg synes ikke, jeg skal gentage mit indlæg fra førstebehandlingen. Da kom jeg faktisk med en lang række eksempler på, at vi i administrationen af børns rettigheder i Danmark savnede nogle bestemmelser at henvise til. Jeg tænker ikke på lovgivningsspørgsmål, men jeg tænker på administrationen.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Det gav jeg hr. Glønborg ret i dengang, men det kræver jo altså blot, at disse regler så opfyldes i dansk ret, at det gøres til dansk ret, og det er baggrunden for, at vi har ment, at man ikke sådan uden videre bare kunne ratificere, vi burde også bringe retstilstanden i orden. Så dér er vi enige, men det kræver altså aktivitet og ikke passivitet.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jamen derom er vi 100 pct. enige, og jeg forstår ikke, hvorfor hr. Ole Espersen skal have det præciseret. Det er lige netop det, jeg har talt for, det, jeg har efterlyst, og det, jeg så mindeligt har bedt om at vi fik. Derfor har jeg faktisk taget en række initiativer i løbet af de halvandet år for at få fremskyndet ratifikationen. Det synes jeg var den første form for aktivitet i dette

hus. Og så har jeg for øvrigt henvist til den og skrevet om den og gjort ved og i en lang række situationer henvist til den tekst, som jeg håbede hurtigst muligt at få ratificeret.

Så sandelig skal der være aktivitet!

Tom Behnke (FP):

Fremskridtspartiet har foreslået, at der bliver taget forbehold over for konventionens artikel 7, der omhandler det, at man skal give statsborgerskab til statsløse børn født i Danmark. Af bilagene fremgår det endda, at meddelelse om dansk statsborgerskab skal gives uden om vores Indfødsretsudvalg, altså direkte til Folketinget. Det ville ikke have været så slemt, hvis det ikke lige var for den danske udlændingelovs regler om familiesammenføring. Sagen er jo, at hvis f.eks. en kvinde, der er gravid i 7. eller 8. måned, rejser til Danmark og søger asyl, så vil hun, inden afgørelsen er truffet, have nået at føde sit barn, hvorefter barnet skal have dansk statsborgerskab. Herefter kan moderen og faderen få familiesammenføring, det kan bedsteforældre over 60 år også, og så kører det ellers derudaf med børn og forældre osv.

Så længe vi i Danmark har en udlændingelov med alt for slappe og gavmilde regler om familiesammenføring, er det tvingende nødvendigt at tage forbehold over for FN-børnekonventionens artikel 7 som foreslået i ændringsforslag nr. 1. Resten af konventionen er relativt udmærket, og det vil være synd at skulle stemme imod ratifikationen, men det kan blive nødvendigt, hvis ikke vi får vedtaget ændringsforslag nr. 1.

Det skal dog understreges, at konventionen i øvrigt har meget lidt betydning for Danmark. Vi behandler jo for det meste vores børn ordentligt. Det er langt vigtigere, at andre lande skriver under. Men det er jo som bekendt ikke vores opgave.

Socialdemokratiet har bekendtgjort, at de trækker deres ændringsforslag om, at der skulle tages forbehold for artikel 37 c., tilbage. Det er jeg glad for. Jeg er bare ikke så glad for baggrunden for, at man har taget det tilbage. Det er nemlig et notat, der er kommet fra justitsministeren, hvor man mere eller mindre lover, at der vil blive lavet om på forholdene i Danmark. Jeg mener ikke, det er nødvendigt, at vi får lavet om på forholdene omkring fængsling og hæfte for unge under 18 år. Det, man lægger op til i nota-

[Tom Bøhnke]

tet, er et utroligt bureaukrati, hvor der skal foretages registreringer, notater og vurderinger af fællesskab eller ikke fællesskab. Vi havde for kort tid siden en debat om ressourceforbruget i de danske fængsler. Jeg tror, at det her vil betyde, at der virkelig skal bruges nogle ressourcer i det danske fængselsvæsen. Og jeg mener, det er unødvendigt, jeg mener, at de unge mennesker allerede har rimelige og gode forhold, sådan som systemet er i dag.

Det, jeg også kan se i notatet, er, at vi efterhånden fjerner muligheden for at give en herog-nu og kontant strafsanktion over for de unge mennesker. Og det er jo ikke nogen hemmelighed, at for nogle unge mennesker vil det være det bedste. Det er det ikke for alle, for mange vil det være bedre at lave alternative strafsanktioner eller noget helt andet, men der er nogle, hvor det vil hjælpe, hvis man ved førstegangs-kriminalitet slår hårdt ned og fortæller dem kontant her og nu: Det er ikke tilladt at overtræde den danske lovgivning.

Jeg mener heller ikke, at det er særlig pædagogisk at give de unge det indtryk: Gå du bare ud og lav noget kriminelt, for det sker der egentlig ikke noget ved. Det kan godt være, at vi finder en lille hobby eller lign. til dig, som du så kan beskæftige dig med, men der sker ikke noget alvorligt. Allerede i dag har vi jo et system, hvor unge mennesker kan have helt op til 50 til 100 kriminelle forhold, før der bliver skredet ind. Og når der så skrides ind, ser vi ofte, at der sidder en dommer, der siger: Årh, men det er jo en ung mand. Og så får han en betinget dom, eller også får han endda et tiltalefrafald. Det er utrolig slapt, og jeg kan ikke se, hvor pædagogikken er henne i det. Man kan ikke for-tænke de unge mennesker i at tænke: Det her kan være lige meget.

Vi vil meget anbefale, at man stemmer for ændringsforslag nr. 1.

Svend Aage Jensen (CD):

I tilslutning til det af Det Konservative Folkeparti, Venstre, Kristeligt Folkeparti og CD fremsatte betænkningssbidrag har Centrum-Demokraterne i sit tillæg til dette præciseret, at vi lægger megen vægt på, at der skal udvises den største omhu, når unge kriminelle i alderen 15-17 år anbringes i fængsel, og at det i videst muligt omfang skal tilstræbes, at disse unge under opholdet ikke udsættes for en negativ på-

virkning af ældre indsatte. Disse synspunkter, fremsat af CD, bemærker vi med tilfredshed er tilgodeset i det af Justitsministeriet udsendte notat af 29. maj 1991.

Med disse bemærkninger kan jeg meddele, at CD stemmer for beslutningsforslaget.

Elisabeth Arnold (RV):

For Det Radikale Venstre er det en god dag i dag, hvor vi omsider kan stemme for ratifikation af FN's børnekonvention. Som et af de medlemmer, der var udsendt af Folketinget til FN's generalforsamling for et par år siden, fulgte jeg meget tæt de sidste faser af børnekonventionens endelige tilblivelse. Det var klart fra starten, at Danmark ville få problemer med bestemmelsen om børns anbringelse i fængsler.

For Det Radikale Venstre har det ikke været meningen eller hensigten, at vi skulle tage forbehold ved denne ratifikation af børnekonventionen; hensigten var selvfølgelig at få resultater, sådan at Danmark helhjertet kunne tilslutte sig konventionen, så vi kunne sige: Vores lovgivning er i overensstemmelse med konventionens ånd. Derfor er vi meget glade for, at det er lykkedes os sammen med Socialdemokratiet og SF at få en positiv tilkendegivelse fra justitsministeren om, at nu bliver disse ting bragt i orden, sådan at vi med åbne øjne og med fuldt hjerte kan tilslutte os børnekonventionen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslaget
forkastedes, idet 7 stemte for, 110 imod.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Forhandling

Ebba Strange (SF):

Jeg synes, det er en god dag i dag. Jeg synes, det er godt, at vi nu endelig, næsten 1½ år efter at FN's børnekonvention blev vedtaget i FN, kan tilslutte os en ratifikation fra det danske Folketing. Jeg er glad for, det er gået sådan, som det er, under den udvalgsbehandling, der har fundet sted.

[Ebba Strange]

Jeg var en af dem, der helt klart mente, at der var modstrid mellem den måde, vi behandler unge fængselsdømte – eller ikke unge, men børn i FN-konventionens ordbrug, altså unge under 18 år – dels når de var idømt fængselsstraffe, og dels når de blev varetægtsfængslet. Siden førstebehandlingen har vi haft mange interessante drøftelser i Retsudvalget og med Justitsministeriet om dette spørgsmål.

Jeg var glad for, at det lykkedes at få et flertal af Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og SF til at holde fast ved, at vi ikke ville ratificere denne konvention uden forbehold, medmindre vi fik en klar tilkendegivelse af, at de danske myndigheder ville forsøge at leve op til de krav, der ligger i konventionen om, at børn ikke må fængsles sammen med voksne, medmindre det er til gavn for dem. Jeg synes, det er lykkedes. Med de løfter, vi nu har fået fra justitsministeren i form af et cirkulære, mener jeg, at vi i Danmark er på rette vej.

Jeg er glad for, at det, som jeg kritiserede så stærkt ved førstebehandlingen, og som stod i bemærkningerne til beslutningsforslaget om, at det jo er godt for børn at sidde i fængsel sammen med de voksne, ikke optræder i det notat, som justitsministeren nu har udarbejdet. I det notat, justitsministeren nu har udarbejdet, og som vil danne retningslinie for, hvordan dømte eller varetægtsfængslede børn skal behandles, står der udtrykkeligt, at de så vidt muligt skal anbringes på steder, hvor der ikke er voksne, at man i videst muligt omfang skal undgå overhovedet at idømme børn fængselsstraf, og at de i de tilfælde, hvor det efter dansk ret er nødvendigt at idømme dem fængselsstraf, skal anbringes særlige steder.

Det er efter SF's opfattelse nok til, at vi med vores egen selvrespekt og ærlighed i behold fra dansk side kan ratificere konventionen uden forbehold, og det er jeg glad for, fordi jeg synes, konventionen indeholder så mange andre gode og positive ting, som det er kolossalt vigtigt for Danmark at gå i spidsen og kæmpe for, både når det drejer sig om børn i Danmark og om børn rundt om i verden.

Jeg synes også, det er vigtigt, at vi ikke glemmer den sag, der har gjort det til en lidt langsommelig affære at nå frem til denne andenbehandling, og jeg kan love justitsministeren, at vi i SF i hvert fald ikke vil glemme den, men at vi vil følge, hvordan det går med behandlingen af

børn i vores straffesystem, så vi kan være helt sikre på, at vi opfylder de betingelser, vi nu er gået ind på ved at ratificere konventionen.

Jeg har også lyst til at knytte et par bemærkninger til det, hr. Ole Espersen nævned under drøftelsen af ændringsforslagene, nemlig spørgsmålet om forældremyndighed og børns selvstændige rettigheder. Det er da muligt, at vi en dag skal prøve at se på vores forældremyndighedsregler og på, om de, når det f.eks. drejer sig om børn mellem 16 og 18 år eller mellem 12 og 18 år, måske er for omfattende. Jeg står ikke her og taler for en generel nedsættelse af myndighedsalderen i Danmark. Det har jeg såmænd gjort tidligere, jeg har nogle gange talt for en nedsættelse fra 18 til 16 år. Det gør jeg ikke i dag, og det gør jeg især ikke, fordi FN-konventionen taler om børn under 18 år, så jeg skal ikke forkludre det billede.

Men selv om vi betragter folk under 18 år som børn, kunne det godt være, vi skulle overveje, om man kunne graduere de rettigheder, de havde, så de fik nogle flere rettigheder omkring 16-års-alderen, ligesom vi jo nogle steder i lovgivningen opererer med andre aldersgrupper. Det gør vi, når vi taler om den kriminelle lavalder, det gør vi, når vi taler om, i hvilken alder børn f.eks. skal høres, når det drejer sig om skilsmisse og forældremyndighed. Vi opererer med andre aldersgrænser i vores lovgivning, og det kunne godt være, at vi skulle overveje det i forbindelse med den almindelige myndighedslovgivning. Det vil SF i hvert fald være åben for og eventuelt arbejde videre med.

Men som sagt: Jeg synes, det er en god dag, og SF stemmer – sådan som arbejdet nu er forløbet – med glæde for beslutningsforslaget, som det ligger.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Efter at have hørt fru Ebba Stranges lidt konservative bemærkninger med hensyn til myndighedsalderen vil jeg gerne udtrykke min glæde over, at vi har fået slået fast, at den er 18 år. Når jeg tillader mig at kalde fru Ebba Stranges synspunkter konservative, er det set ud fra den gamle 60'er-opfattelse, at det først og fremmest gjaldt om at få de unge mennesker gjort fri af deres forældre.

Heldigvis lægger konventionen ikke op til tanker i den retning. Tværtimod lægger man

[Glønborg]

vægt på, at man skal respektere den naturlige forbindelse, der er imellem børn i de forskellige stadier af deres udviklingsvej og deres forældre og i det hele taget hele deres netværk af familie og dem, de har noget at gøre med under deres opvækst.

Jeg synes, det er dejligt, at konventionen også på den måde beskytter dem imod at blive tvunget til at skulle være alene om at træffe nogle beslutninger, som de ikke har forudsætninger for at kunne træffe og derfor bliver afhængiggjort af det professionelle rådgiver- og vejledersystem. Jeg synes, det er dejligt at vide, at vi nu får konventionen, som beskytter dem i relation til dette system og respekterer deres relationer til deres naturlige netværk.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Jeg skal ikke tage mig af, at hr. Glønborg siger, at mine synspunkter er konservative. Sådan noget kan hr. Glønborg ikke genere mig med. Der er alligevel gået så megen inflation i disse begreber, så det gør ikke noget.

Men jeg vil gerne sige til hr. Glønborg, at jeg går ikke ind for, at børn skal løsrives fra forældrene så tidligt som muligt; det er ikke mit grundsynspunkt. Jeg har et helt fundamentalt synspunkt, der går ud på, at børn aldrig er forældrenes. Børn er altid levende, selvstændige væsener, og frigørelsen fra forældrebindingen er noget, som sker i en gradvis proces. Det sker hverken den dag, man er 2 år, eller den dag, man er 16 år, eller den dag, man er 18 år. Og jo mere harmonisk denne frigørelsesproces kan forløbe, des større er chancerne for, at der livet igennem vil være et godt og et tillidsfuldt forhold mellem børn og forældre. Så derfor mine bemærkninger om eventuelt at lave nogle graderinger i det dér med forældremyndigheden.

Helge Adam Møller (KF):

Det største debateme i forbindelse med ratifikationen af børnekonventionen både her i folketingssalen og i Retsudvalget har været, som flere af ordførerne har været inde på, spørgsmålet om anbringelse af unge fra 15 til 17 år i fængsler og arresthuse, og hvorvidt Danmark levede op til konventionen eller ikke.

Jeg skal ikke lægge skjul på – som jeg heller ikke gjorde ved førstebehandlingen – at Det Konservative Folkeparti fandt, at Danmark på

den måde, vi handlede i øjeblikket, handlede i overensstemmelse med artikel 37, pkt. c. Men det var selvfølgelig en fortolkning, og man kan – som så ofte – fortolke den forskelligt. Der var altså et flertal, som mente, at vi ikke handlede i overensstemmelse med artikel 37, pkt. c, og at det derfor var nødvendigt at tage et forbehold.

På den baggrund er jeg selvfølgelig glad for, at det notat, som vi modtog fra justitsministeren for et par dage siden, og som hr. Ole Espersen har gennemgået, sammen med det samråd, vi i går eftermiddags havde med justitsministeren, medførte, at et enigt Folketing – også dem, der før havde syntes, at man ikke gjorde det – fandt, at man efter disse tilsagn nu levede op til konventionens artikel 37. Det er jeg glad for, for jeg mener, at det betyder meget, også i det fremtidige arbejde, når konventionen skal – jeg vil ikke sige føres ud i livet, for det synes jeg den er. Men når man alligevel skal bruge den både internt og over for andre lande, står vi stærkere, når det er et enigt Folketing, der bakker op bag den.

Så bare en enkelt ting mere. Hr. Ole Espersen var under behandlingen af ændringsforslaget inde på, at han – og det tror jeg sådan set gælder alle partier – har en målsætning om, at der ikke bør være børn i danske fængsler. Målsætningen kan man vel ikke være uenig i. Nu bed jeg mærke i, at fru Ebba Strange i sin sidste bemærkning havde nogle betragtninger over børn og deres tilknytning til og frigørelse fra forældrene, hvor hun sagde, at det var en løbende proces og ikke noget, der lige sker ved 16 år eller 18 år eller en anden fødselsdag.

Problemet er vel, at selv om vi alle har og vil arbejde for den målsætning, at unge på 15, 16 eller 17 år ikke skal sidde i fængsel, tror jeg aldrig, vi kan hindre, at det kan være nødvendigt at anbringe unge også i den aldersgruppe i et fængsel. Man kan jo sige, det er lidt underligt, at en ung på 17 år dagen før sin 18 års fødselsdag ikke kan anbringes i et fængsel, men kan dagen efter, hvis han er fyldt 18 år.

Jeg mener helt klart, at det skal være en undtagelse, men vi har altså desværre unge på 16-17 år, som indimellem begår utrolig grov kriminalitet – det kan være alvorlig vold, det kan være røveri, ja, det kan være manddrab; eksemplerne eksisterer – og i sådanne tilfælde mener jeg, at den eneste måde, vi kan beskytte resten af samfundet på, er at anbringe dem i et

[Helge Adam Møller]

fængsel. Vi skal holde fast i målsætningen, men vi må også erkende, at der altså er nogle unge, som desværre allerede i den alder – før de er fyldt 18 år – kan begå så alvorlig kriminalitet, at den eneste måde, vi kan beskytte samfundet på, er at anbringe dem i et fængsel. Men selvfølgelig skal det være på den måde, konventionen siger vi skal gøre det.

Jeg konstaterede da også forleden dag – jeg ved ikke, om fru Ebba Strange er citeret rigtigt – at hendes bemærkning var, at der ved så grov kriminalitet ikke var andet at gøre end at sætte dem i fængsel, og det var 16-17-årige, vi talte om. Jeg mener altså, det kan være nødvendigt. Målsætningen skal vi holde os for øje, men vi skal heller ikke glemme realiteterne.

Tom Behnke (FP):

Jeg er lidt ked af at måtte meddele, at vi stemmer imod, efter at ændringsforslag nr. 1 er blevet forkastet. Konventionen er gennemgående god, men konsekvenserne af artikel 7 nødvendiggør, at vi stemmer imod, ikke mindst af hensyn til de danske børn, og det var jo også dem, der skulle beskyttes gennem konventionen.

Jeg skal understrege, at det er artikel 7, der bevirker, at vi stemmer imod.

Justitsministeren (Engell):

Alle ordførere har givet udtryk for, at de synes, det er en god dag i dag, og det skal jeg bestemt ikke dementere. Udenrigsministeren har ikke mulighed for at være til stede, men jeg er sikker på, at jeg også taler på hans vegne, når jeg giver udtryk for, at der er stor tilfredshed med, at vi nu kan ratificere konventionen, og at vi også kan gøre det uden forbehold – en holdning, der jo også svarer til den, som de andre nordiske lande har indtaget i forbindelse med denne konvention.

Det er jo ingen hemmelighed, som det også er fremgået af en række af ordførerindlæggen, at et af hovedproblemerne har været artikel 37 c om anbringelse af unge lovovertrædere. Jeg er glad for, at det opklaringsarbejde, vi har haft i gang i den 11.-12. time, kan man sige, har ført til, at et stort flertal nu vil kunne tiltræde det grundlag, der er lagt frem, og også kan være med til at vedtage beslutningsforslaget.

Jeg skal kun knytte en enkelt kommentar til noget, som hr. Tom Behnke sagde, idet han gav udtryk for, at han fandt, at den ordning, der var

lagt op til, og som er skitseret i det notat, jeg sendte til Folketingets Retsudvalg i forgårs, var udtryk for en ordning, som var bureaukratisk og forkert.

Jeg vil gerne understrege, at der set med mine øjne er et dobbelt sigte i kriminalforsorgens virksomhed, nemlig dels det at straffe, at sanktionere begået kriminalitet, dels og sandelig også at øve en virksomhed, der kan være med til, at mennesker, som har begået kriminalitet, efter afsoning kan vende tilbage som lovlidige borgere i det danske samfund.

Jeg er ganske enig med hr. Helge Adam Møller, når han siger, at børn og unge ikke hører hjemme i vore fængsler, og derfor taler vi også om et meget lille antal, der anbringes, men at de, der så anbringes i vores institutioner, er nogle, der – især dem, der anbringes i den lukkede institution – har begået en meget alvorlig kriminalitet.

Men hovedsigtet ikke mindst netop i forbindelse med de yngre må være at prøve at få bragt dem tilbage til en lovliv, en korrekt, en ordentlig og konstruktiv tilværelse, og dertil må man bruge en vifte af forskellige tiltag.

Derfor er jeg enig i de synspunkter, som både hr. Helge Adam Møller og andre ordførere var inde på. Der er behov for, at vi netop holder særligt øje med denne gruppe, og at vi også påtager os et særligt ansvar i forhold til den gruppe. Derfor kan jeg selvfølgelig også bekræfte det tilsagn, jeg har givet i det notat, der er sendt til Retsudvalget, og kan tiltræde de konklusioner, som er lagt til grund i den tillægsbetænkning, Retsudvalget har afgivet.

Til fru Elisabeth Arnold vil jeg kun sige følgende: Politik er jo en proces, og jeg har valgt i denne sag – efter en lang og, synes jeg, grundig og saglig debat om hele det spørgsmål – at lytte til de råd, jeg har fået fra Det Radikale Venstre, fra S og fra SF. Og jeg er glad for, at det igen denne proces førte frem til, at vi nu i så stor grad af enighed kan træffe den beslutning, som Folketinget træffer.

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Der var et direkte spørgsmål fra hr. Ole Espersen til socialministeren, og det vil jeg gerne prøve at svare på.

Der er på finansloven for 1991 sat 1 mio. kr. af til en oplysningskampagne om FN-konventionen. Oplysningskampagnens formål er dels

[Socialministeren]

at informere om konventionen generelt, dels at gøre konventionens forskellige bestemmelser brugelige over for børn og unge i deres hverdag.

Der tales om at modvirke misforståelser med hensyn til forholdet mellem konventionens bestemmelser og de rettigheder og pligter, f.eks. forældre har i forhold til deres børn, og i den forbindelse mener vi, at en oplysningskampagne må belyse den sammenhæng, der er mellem gældende dansk ret, f.eks. fastsat i myndighedsloven, og konventionens bestemmelser. Det er en sammenhæng, der betyder, at myndighedslovens regler stadig gælder, og at konventionens bestemmelser – altså rettigheder for børn – skal ses i sammenhæng hermed. Målet er at sikre, at børn og unge ikke tror, at det nu kun er konventionens bestemmelser, der gælder.

Derudover var der et spørgsmål om inddragelse af foreninger i forbindelse med den ene million kroner, der er afsat til oplysningsarbejdet. I et svar til Retsudvalget har jeg tidligere udtalt, at jeg er åben over for samarbejde med relevante organisationer til oplysninger om konventionen.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Nu vedrører konventionen jo også oplysningsforpligtelsen, så selv om vi ikke har det beslutningsforslag til debat her – det har vi afgivet beretning om – tillader jeg mig at stille et par spørgsmål, som jeg allerede har gjort.

For det første fik jeg ikke svar på, om socialministeren er indforstået med, at oplysningskampagnen tilrettelægges af og styres af de tre organisationer, der er nævnt i beretningen. Det går jeg ud fra at socialministeren er indforstået med, men jeg vil gerne have det bekræftet her fra Folketingets talerstol.

Det næste er selve begrebet konventionsrettigheder. Hvad det angår, har vi måske også brug for visse former for oplysning, for jeg tror faktisk, at der er en vis usikkerhed også her i Folketinget om, hvad konventionen egentlig indebærer. Det er faktisk sådan, at tanken bag denne konvention jo er at styrke børnenes egne rettigheder og ikke forældrenes rettigheder over for børnene. Efter min opfattelse er det meningen, at børnene skal have nogle selvstændige rettigheder, som forældrene ikke uden videre og i alle henseender kan tilsidesætte.

Jeg er meget enig med fru Ebba Strange, der taler om en gradvis frigørelse. Skulle en 17-årig ikke have fuld ytringsfrihed, og, som der står i konventionen, have foreningsfrihed? Der har været nogle sager for nogle få år siden, hvor man har prøvet at lægge hindringer i vejen for børns forenings- og forsamlingsfrihed. Skulle de ikke have disse selvstændige rettigheder? Kan det være meningen, at forældremyndighedens indehavere kan sige: Nej, vi mener, det strider mod dine interesser og tjener ikke din tarv at gå til den og den forenings møder eller gå til den og den forsamling. Det forbyder vi! Er det ikke meningen, vil jeg gerne spørge både socialministeren og justitsministeren, at børnene her får nogle rettigheder, de ikke havde før, for ellers så har hele øvelsen jo ikke megen mening?

Det, der foruroliger mig lidt, er det, socialministeren svarede på mit spørgsmål om, hvad hun havde tænkt sig oplysningskampagnen skulle gå på. Svaret var jo i virkeligheden, at det, man skulle oplyse Danmarks børn om, er, at de skal være klar over, at det ikke kun er konventionens regler, der gælder, det er også myndighedsloven. Jamen det er da i strid med hele konventionens ånd. Meningen er, at nu får børn nogle rettigheder, og at forældrene til gengæld får indskrænket nogle af deres rettigheder.

Derfor er jeg lidt foruroliget over socialministerens svar og vil gerne spørge, om det virkelig kan være rigtigt, at det også er om myndighedsloven, der skal gives oplysninger, og at . . .

Formanden:

Dybt under papirerne har længe glødet en rød lampe!

Ole Espersen (S):

Undskyld.

. . . og at det altså også skulle være myndighedsloven, der skal gives oplysninger om.

Socialministeren (Else Winther Andersen):

De spørgsmål, der bliver stillet her, hører hjemme under en drøftelse af beslutningsforslag nr. B 30, som der ganske korrekt er afgivet en beretning fra udvalget om. Blandt de spørgsmål, der har været grundigt drøftet under dette udvalgsarbejde, er netop udformningen af oplysningskampagnen.

[Socialministeren]

Når det gælder oplysningerne om børns rettigheder, må vi fastslå, at danske børn jo også har rettigheder i forhold til myndighedsloven, og ved, at vi diskuterer konventionens bestemmelser nu her, kan vi jo sige, at de får nogle udvidede rettigheder.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg vil gerne spørge socialministeren, der jo i princippet fortsat har ansvaret for oplysningen og dermed for at opfylde konventionens krav, om socialministeren er indstillet på, at oplysningerne skal vedrøre de nye rettigheder, som børnene får. Og hvilke nye rettigheder er det f.eks.? Det er mit ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål er: Er ministeren indstillet på at følge det flertal i Retsudvalget, der har besluttet, at det er de tre oplysningsorganisationer og ikke det tværministerielle udvalg, der skal stå for oplysningskampagnen?

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg må indrømme, at jeg er forundret over hr. Ole Espersens sidste par indlæg. Man kan være enig eller uenig i dem, men jeg synes, de har meget lidt at gøre med den sag, vi drøfter. Det er beslutningsforslag nr. B 30, hr. Ole Espersen står og beskæftiger sig med nu, som har været behandlet i denne folketingsaal, og som der er afgivet en beretning om, hvor et flertal og et mindretal klart har taget stilling til de forskellige ting, som hr. Ole Espersen nævner.

Det er da helt rigtigt, at børnekonventionen også omfatter, at der skal iværksættes en oplysningskampagne, men det er der jo givet tilsagn om. Det er sagt her fra Folketingets talerstol, at der er sat 1 mio. kr. af på finansloven, det er beskrevet, hvordan det i år skal foregå, og så er der et flertal, der har nogle ønsker næste år, og et mindretal, der har sagt, at de er villige til at se på dem.

Men jeg synes helt ærligt, at det er misbrug af Folketingets tid med henblik på dette forslag at gå ind i yderligere detaljer om det.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Det drejer sig om ratifikation af en konvention, der bl.a. har en artikel, der lyder således – og det er artikel 42:

»Deltagerstaterne forpligter sig til gennem passende og aktive forholdsregler at gøre principperne og bestemmelserne i konventionen almindeligt bekendt for både voksne og børn.«

Jeg har meget svært ved at se, hvorfor vi ikke i dag skulle have lov til at diskutere, hvordan man fra dansk side tænker sig at opfylde en vigtig bestemmelse i den konvention, hvis ratifikation vi drøfter i dag. Og jeg vil gerne frabede mig hr. Helge Adam Møllers vejledning i den forbindelse.

Jeg har henvendt mig til socialministeren og stillet to konkrete spørgsmål: Vil ministeren følge flertalsberetningen om, at det er de tre i beretningen nævnte organisationer, der står for oplysningskampagnen? Og vil ministeren – hvad jeg går ud fra er en selvfølge – bekræfte, at det, der skal oplyses om, er de nye rettigheder, som konventionen giver børnene? De to ting går jeg ud fra at vi kan få svar på nu. Ellers må vi finde andre måder at få svar på. Men jeg synes ikke, det kan være svært at bekræfte fra ministerens side, at man naturligvis følger flertallet i Retsudvalget, når det drejer sig om oplysningskampagnen.

Socialministeren (Else Winther Andersen):

De nye oplysninger, der ligger i konventionen, skal selvfølgelig bruges til at køre den oplysningskampagne med; det er da det, der er indholdet i den.

Derudover hører emnet for den diskussion, der har været, hjemme et helt andet sted. Endelig kan jeg bekræfte, at jeg selvfølgelig vil følge et flertals afgørelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 118 stemmer (S, KF, V, SF, CD, RV og KRF) mod 7 (FP).

Formanden:

Dette vil blive meddelt udenrigsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

26) Fortsættelse af anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 79: